

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

De Lege Externa

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 80376800

12 An lex obliget, etiam cum quocumque incommodo, ac periculo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39888

vere non est hæreticus. Tum quia, excommunicatio lata est contra actionem externam, habentem malitiam hæresis. Ad censuram enim incurrendam necessario requiritur, ut actio externa habeat malitiam, sub censura prohibitam. Prolatio autem externa hæresis, sine animo interno, non habet malitiam hæresis, quæ est malitia prohibita.

18. Sexto. Quamvis probabile sit Eum, qui habens actum internum hæresis, & præuidens periculum illam ore proferendi in ebrietate, voluntariè se inebriat; & in ebrietate hæresim illam profert, incidere in excommunicationem contra hæreticos latam. Tum quia, in hoc casu, prolatio externa hæresis videtur habere malitiam hæresis, cum procedere videatur ex actu interno hæresis, saltem indirectè, quatenus præuidens periculum, illud non vitauit. Tum quia, si in ebrietate committeret homicidium ante ebrietatem præuisum, aut Clericum

percuteret, excommunicationem incurreret, si lata esset contra homicidas, vel contra Clericorum percussores; quia committeret verissimum homicidium, aut vere percuteret.

Probabilius tamen videri, quod non incurreret; quia excommunicatio imposita videtur, non ob hæresim materiale, qualis est propositio hæretica in somnis prolata, sed ob formalem. Neque est eadem ratio de homicidio, aut Clerici percussione, in ebrietate, contingente. Nam ipsum homicidium, & Clerici percussio, per se, ac directè, sub excommunicatione essent prohibita. At hæresis prolatio, non est prohibita per se, sed solum quatenus procedit ab interna, quæ exterius proditur, ac manifestatur. Ita Sanchez lib. 2. sum. c. 8. num. 24. Duardus in Bulla Cœna quest. 24. nu. 19. Castropal. tom. 1. tract. 4. punc. 3. num. 3. in fine. Suarez disp. 21. de cens. sect. 2. num. 12. & alij apud istos.

Q V A E S T I O XII.

An Lex obliget, etiam cum quocumque incommodo, ac periculo.

C A S V S.

1. **C**VM in Ecclesià quadam Campestri, quæ tamen erat Parochialis, omnes sacræ vestes, noctu furto sublatae fuissent; mane sequenti, qui erat dies Ascensionis Domini, ad Ecclesiam ex locis vicinis multi confluxerant, ut Sacrum audirent; Cumque Parochum precibus flectere non possent, ut sine Sacris vestibus celebraret; enaginatæ gladijs coegerunt. Quæritur; Vtrum Parochus sic celebrans, mortaliter peccauerit.

S. M. M. A.

SYMMARIUM.

- 2 Parochus sine Sacris vestibus celebrans non videtur mortaliter peccasse.
- 3 Leges humanae non obligant cum periculo grauis damni.
- 4 Non strictius obligant, quam Diuina, ac Naturales.
- 5 Aliae Leges Ecclesiasticae, non obligant cum graui incommodo.
- 6 Obligare debent modo humano.
- 7 Respublica, cum vitæ periculo obligare non potest.
- 8 Parochus sine Sacris vestibus celebrans mortaliter peccauit.
- 9 Sicut peccasset, si Confessionis sigillum violasset.
- 10 Fecit contra Legem respicientem bonum commune Religionis.
- 11 Princeps obligare potest, quando hoc est necessarium ad bonum commune.
- 12 Et quando agitur de contemptu Religionis.
- 13 Lex humana non obligat cum graui incommodo ad actiones bonum commune immediatè non respicientes.
- 14 Ad actiones communes strictius obligat, quam Lex diuina ad speciales.
- 15 Lex sine Sacris vestibus non celebrandi, est lex obligans ad actionem communem.
- 16 Lex obligans ad actiones communes etiam cum periculo, obligat humano modo.
- 17 In quo casu Respublica, de subditorum vitâ disponere possit.
- 18 Miles, tempore belli, peccat, stationem deserendo.

- 19 Et excommunicatus vitandus, metu mortis absoluendo.
- 20 Secus Carthusianus, in mortis periculo, carnes comedendo

RATIONES DVBITANDI.

AD modum obligandi proprium legis, 2 pertinet etiam; an Lex obliget cum quocumque incommodo, ac periculo; aliqui enim putant, legem non obligare; ideoque Parochum, in casu posito, celebrantem, mortaliter non peccasse. Ita Valentia disp. 7. q. 5. p. 6. Suar. de Cens. d. 6. s. 3. nu. 7. & de legib. lib. 3. c. 30. num. 4. Vasq. 1. 2. d. 161. c. 2. Sanch. lib. 1. c. 18. num. 4. Azor. p. 1. lib. 1. c. 11. quest. 5. & lib. 5. cap. 6. quest. 6. Clauis reg. lib. 3. cap. 7. Henrig. lib. 13. cap. 21. num. 2. Bonac. d. 2. de legib. quest. 8. p. 2. num. 9.

Primò; Quia leges humanae non obli- 3 gant cum periculo grauis damni; Neque enim credibile est, eas cum tanto onere obligare, nec legislatores intentionem habuisse tunc obligandi; Lex autem sine Sacris vestibus non celebrandi, est lex humana; est enim lex Ecclesiastica. Ergo non videtur obligare cum tam graui incommodo, ac periculo; & consequenter nec Parochus, sine Sacris vestibus celebrando mortaliter peccasse.

Secundò; quia Lex Ecclesiastica stri- 4 ctius obligare non videtur, quam obliget lex naturalis, ac diuina; gratis enim daretur illi maior vis obligandi. Sed multae leges naturales, ac Diuinae, non obligant cum periculo grauis damni; Votum enim, licet sit de iure naturali diuino, non tamen obligat cum periculo grauis

gravis incommodi. Restitutio licet sit iure naturali, ac Diuino præcepta, non tamen obligat cum proprio incommodo, quando hoc, est longe maius, quam illud, quod paritur Dominus ex carentiâ rei suæ. Confessio, licet iure Diuino ante sumptionem Eucharistiæ præmittenda sit, non tamen obligat in omnibus casibus, sicut nec obligat præceptum de Confessionis integritate. Ergo neque Lex Ecclesiastica obligabit cum graui incommodo; ideoque Parochus, ad vitandum mortis periculum, sine Sacris vestibus celebrans, legem Ecclesiasticam non violauit; in eo enim casu non obligabat.

5 Tertiò; Quia aliæ Leges Ecclesiasticæ, ieiunij, audiendi Sacrum die festo, soluendi decimas, communicandi in Paschate, & aliæ similes non obligant cum graui incommodo, Ergo neque Lex prohibens sine Sacris vestibus celebrare; nulla enim est ratio, cur hæc obliget etiam cum graui incommodo, & non aliæ.

6 Quartò; Quia, eo ipso, quod lex aliqua, est humana, obligare debet modo humano, sed obligare modo humano, est obligare sine graui incommodo; per hoc enim distinguuntur etiam leges Diuinæ, quæ dicuntur obligare humano modo, ab alijs, quæ dicuntur obligare simpliciter etiam cum vitæ periculo; vt sunt leges non fornicandi, non mentiendi, &c. quæ prohibent actiones intrinsecè malas. Ergo lex humana, obligare non debet cum graui incommodo; ideoque lex sine Sacris vestibus non celebrandi, in eo casu, Parochum non obligabat.

7 Quintò; Quia Respublica, non est Domina vitæ Subditorum, sed Gubernatrix.

Ergo eorum vitam periculo exponere non potest; & consequenter nec per suas leges obligare cum vitæ periculo; iniqua enim esset gubernatio, si per suas leges, priuatorum vitam periculo exponeret. Ergo lex sine Sacris vestibus non celebrandi, Parochum cum vitæ periculo obligare non potuit.

RESOLVTIO.

Respondetur tamen; Parochum sic celebrando, probabilius mortaliter peccasse. *Suar. lib. 3. cap. 30. num. 4. Salas de legib. d. 11. s. 1. Vasq. 1. 2. disp. 161. cap. 2. Azor. lib. 5. cap. 6. Sanchez lib. 1. cap. 18. num. 4. Becanus tom. 2. tract. 3. cap. 6. quest. 4. Rodrigu. cap. 194. sum. concl. 5. Siluester v. excom. 5. quest. 14. Sotus lib. 1. quest. 6. art. 4. Castrop. tract. 3. de legib. d. 1. p. 16. num. 3. & alij plures apud istos.*

Primò; Quia, si Parochus ex eodem mortis metu, confessionis sigillum violasset, vel in vnâ tantum specie consecrasset, mortaliter peccasset. Ergo etiam mortaliter peccauit, sine Sacris vestibus celebrando; Ideo enim mortaliter peccasset, sigillum violando, quia observatio sigilli ad communem ritum Sacramentorum, & ad rectam eorum administrationem pertinet, nulla enim alia ratio assignari potest, quæ ad hanc tandem non reducat. Sed etiam cum Sacris vestibus celebrare, pertinet ad communem ritum Sacramentorum, & ad rectam eorum administrationem; non minus enim pertinet, quam alia. Ergo etiam sine Sacris vestibus celebrando, mortaliter peccauit.

Secun-

10 **Secundò;** Quia Si Prælati, tempore pestis, legem ferret, qua præciperet, Parochos peste infectis assistere in ordine ad Sacramenta ministranda, huiusmodi lex quamvis humana, vim haberet obligandi etiam cum vitæ periculo. Ergo etiam lex sine Sacris vestibus non celebrandi, quamvis humana, habebit vim obligandi etiam cum vitæ periculo; Idco enim lex, peste infectis assistendi, haberet vim obligandi etiam cum vitæ periculo, quia eius observatio tunc ad boni communis conseruationem esset necessaria; sed etiam observatio legis sine Sacris vestibus non celebrandi, pertinet ad bonum commune Religionis; pertinet enim ad conseruationem communis ritus Sacramentorum, & ad rectam eorum administrationem, quod non est minus bonum, quam conseruatio boni communis temporalis; imo ad ipsum etiam spectat; Conseruatio enim Religionis, est essentialiter necessaria ad conseruationem boni communis; Ergo etiam lex sine Sacris vestibus non celebrandi, habet vim obligandi etiam cum vitæ periculo, ideoque tenebatur Parochus illam non violare.

11 **Tertiò;** Quia Princeps, pænes quem est potestas regendi populum, subditos mortis etiam periculo exponere potest, quando extrema, vel grauis necessitas boni communis id exigit; bonum enim commune, particulari præferendum est; alioqui sine hac potestate, Princeps bono communi efficaciter prouidere non posset. Ergo etiam subditus tenetur tale periculum tunc subire; Si enim vnusquisque ab illo periculo, & præcepto excusare se posset, eo quod non videretur magis obligatus, quam quilibet alius,
R. P. Beati Lib. II.

Princeps bono communi efficaciter prouidere non posset. Vt ergo huic bono prouidere possit, quilibet subditus facta assignatione, obedire tenetur etiam cum vitæ periculo. Cum ergo, etiam præceptum sine Sacris vestibus non celebrandi, ordinetur, & sit necessarium ad communem Sacramentorum ritum conseruandum, & consequenter ad bonum commune Religionis, sequitur, illud obligare etiam cum vitæ periculo; ideoque Parochum, illud violando, mortaliter peccasse.

12 **Quartò;** Quia, si Infidelis, die ieiunij, mortem alicui minaretur nisi ieiunium violaret, & hoc faceret in contemptum legis Ecclesiasticæ, & in odium religionis, mortaliter peccaret hic, ieiunium violando, ad vitæ periculum vitandum; Hoc enim tunc idem esset ac Religionem contemnere. Ergo Parochus, sine sacris vestibus celebrando, ad vitandum mortis periculum, mortaliter peccauit, Ideo enim violans ieiunium tunc peccaret, quia lex ieiunij, in eo casu, obligat etiam cum vitæ periculo, ad legis Ecclesiasticæ auctoritatem, & ad Religionem tuendam, eo quod bonum publicum præponderet priuato. Sed etiam lex sine Sacris vestibus non celebrandi, ordinatur ad communem Sacramentorum ritum, ipsamque Religionem conseruandam. Ergo etiam Parochus hoc præceptum violans, mortaliter peccauit; idem enim fuit, ac communem Sacramentorum ritum contemnere.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

13 **A**D rationes autem in contrarium respondetur; Ad primam; Leges huma-

K

huma-

humanas duo genera actionum posse præcipere; scilicet vel actiones speciales, quæ singulos respiciunt, vel communes, siue pertinentes ad bonum commune. Ad primum genus actionum, leges humanæ non obligant cum graui detrimento vitæ, honoris, aut rei familiaris. At ad secundum genus, obligant etiam cum graui periculo, ac incommodo, quia ab earum positione pendet conseruatio boni communis, quod particulari semper præferendum est. Hoc autem non contingit in actionibus specialibus.

14 Ad secundam Respondetur; Legem Ecclesiasticam, quatenus, obligat ad actiones communes, siue pertinentes ad bonum commune, strictius obligare, quam obliget lex naturalis, ac diuina, obligans ad actiones speciales; neque hoc vllum esse inconueniens, quia sic postulat bonum commune, quod semper particulari præferendum est.

15 Ad tertiam respondetur; Alias leges Ecclesiasticas, ibi enumeratas, obligare solum ad actiones particulares, ac speciales, non verò ad communes, ac immediatè respicientes bonum commune; & ideo non mirum, si non obligent cum graui incommodo. At Lex sine Sacris vestibus non celebrandi, obligat ad actionem communem; quia sine Sacris vestibus non celebrare, immediatè pertinet, & ordinatur ad communem Sacramentorum ritum conseruandum. Ergo nullum est inconueniens, quod obliget etiam cum graui incommodo.

16 Ad quartam Respondetur, Leges humanas, etiam quando obligant ad actiones periculosas, propter bonum commune præcipere humano modo, quia præfer-

re bonum commune particulari, non est principium solum diuinum, sed etiam humanum. Non dicuntur tamen tunc præcipere modo humano, hoc est humanæ fragilitati se accommodando; quia necessitas boni communis, quod lex vnicè respicit, ita postulat, & ad hoc cogit.

Ad quintam Respondetur; Quamuis 17 Respublica extra casum grauis vel extremæ necessitatis boni communis, non sit Domina vitæ subditorum; in eo tamen casu, ex Dei concessione, posse de Subditorum vitæ disponere propter conseruationem boni communis, sicut propter eandem rationem, potest grauitè delinquentes morte punire. Eo enim ipso, quod Deus Principibus potestatem gubernatiuam concessit in ordine ad boni communis conseruationem, concessit etiam quidquid erat ad talem conseruationem necessarium. Erat autem necessaria potestas, etiam cum vitæ periculo, obligandi; quia tamen hæc obligatio summe ardua est, ac difficilis, ideo illam concessit solum in casu extremæ, vel grauis Reipublicæ necessitatis, & ad bonum commune conseruandum.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; grauitè 18 peccare Militem; si contra præceptum Principis, aut Ducis instante vitæ periculo, tempore belli, stationem deserat, aut Hostem non inuadat, vel non pugnet, aut fugiat; Quia, cum ibi agatur de Reipublicæ, ac boni communis conseruatione, & Princeps obligare potest etiam cum vitæ periculo, & Miles obedire tenetur; potest enim Princeps vitæ

vitæ periculo partem exponere propter bonum commune totius, cum bonum commune, semper privato præponderet. *Vasq. par. 2. dub. 161. cap. 3.*

19 Secundò; Excommunicatum vitandum, si, metu mortis, pœnitentiæ Sacramentum administret, mortaliter peccare, quia exercet actionem intrinsecè malam; absolvens enim sine iurisdictione, intentat actum Sacramentalem inualidum, quod est directè contra reuerentiam debitam Sacramentis. *Suar. de cens. dub. 6. sect. 3. n. 3.*

Tertiò; Carthusianum, aut alium 20 Voto abstinentiæ à carnibus obstrictum, imminente vitæ periculo, carnibus vesci posse. Tum quia Votum non obligat cum tanto incommodo, & in voto subintelligitur hæc conditio, nisi carnum comestio fuerit vitæ necessària; hæc enim conditio requiri videtur, vt Votum sit prudens; Tum quia nulla est causa abstinendi à carnibus tempore tantæ necessitatis, & aliunde quilibet propriæ vitæ consulere tenetur. *Azor. to. 1. lib. 5. cap. 6. quæst. 6.*

Q V A E S T I O XIII.

An lex obliget ad præueniendum impedimentum.

C A S V S.

1 **T**ITIO impositum fuerat præceptum de soluenda pensione suo Pensionario intra sex menses, sub pœna excommunicationis. Ille autem, quamuis, toto primo mense, soluere possit, & prævideret, se post sex menses fore impotentem ad soluendum, illo mense soluere noluit; post sex menses vero, non potuit. Quæritur; Vtrum in excommunicationem inciderit.

SUMMARIVM.

- 2 Pensionem, ob impotentiam, non soluens, censuram videtur non incurrere.
- 3 Sicut non incurreret, si præuidisset mortem Episcopi præcipientis.
- 4 Et sicut, qui ante meridiem, discedit à loco, vbi festum celebratur, sacro non audit.

- 5 Et sicut, qui dat operam venationi, excusatur à ieiunio.
- 6 Et sicut, qui mane excommunicationem incurrit, excusatur à sacro audiendo.
- 7 Lex obligat ad remouenda impedimenta, & ad ponenda media necessaria.
- 8 Præcepta postiuua, ad quæ media obligent.

K 2

10 Pen-